

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **GATUFA Holding, a.s.**, IČ: 29299748
sídlem Hlinky 49/126, 603 00 Brno
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Radou, Ph.D.
sídlem Hlinky 118, 603 00 Brno

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 2. 2020, čj. 5677/20/5200-10421-705721
a ze dne 12. 11. 2020, čj. 42781/20/5200-10421-713026

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2020, čj. 5677/20/5200-10421-705721 a ze dne 12. 11. 2020, čj. 42781/20/5200-10421-713026 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení částku 23 000 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Tomáše Rady, Ph.D., advokáta, sídlem Hlinky 118, 603 00 Brno, a to do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobcem je akciová společnost založená v roce 2011, která v roce 2012 snížila svůj základní kapitál a rozdíl v ceně akcií postupně v letech 2012 - 2014 vyplatila svým akcionářům. Jako zdroj peněz pro tuto výplatu použil žalobce dividendy od dceřiné společnosti GATUFA, a. s. Žalobce neuhradil za své akcionáře daň z příjmů hrazenou srážkou ve výši 15 %. Měl za to, že uvedený příjem dani nepodléhá, jelikož jeho zdrojem nebyl žalobcův zisk, nýbrž výplata prostředků ze snížení základního kapitálu, resp. že je tento příjem od daně osvobozen, neboť šlo o dividendy vyplácené dceřinou společností mateřské společnosti. Finanční úřad pro Jihomoravský kraj (dále též „finanční úřad“) však dospěl k názoru, že žalobce sice formálně splnil zákonné podmínky pro to, aby nemusel odvést daň z příjmů za své akcionáře, ale že šlo z jeho strany o zneužití práva. Podle žalovaného byl žalobce založen jedinečně nebo převážně za tím účelem, aby jeho akcionáři dosáhli popsaného daňového zvýhodnění. Proto žalobci za roky 2012 a 2014 doměřil dvěma platebními výměry daň z příjmů fyzických osob hrazenou srážkou v celkové výši přes 32 mil. Kč (za rok 2013 se nepodařilo daň vyměřit včas). S odvoláním žalobce neuspěl a žalovaný oba platební výměry potvrdil výše označeným rozhodnutím ze dne 7. 2. 2020 (dále též „napadené rozhodnutí 1“ nebo „odvolací rozhodnutí ve věci daně“). Proti němu brojil žalobce u Krajského soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobou podanou dne 9. 4. 2020, kterou krajský soud zaevidoval pod sp. zn. 30 Af 24/2020.
2. Na základě doměření daně pak finanční úřad vydal též dva platební výměry na úroky z prodlení na daních z příjmů za zdaňovací období let 2012 a 2014 ve výši zhruba 12,5 mil. Kč. Také v tomto případě žalobce se svými odvoláními neuspěl a žalovaný oba platební výměry potvrdil výše označeným rozhodnutím ze dne 12. 11. 2020 (dále též „napadené rozhodnutí 2“ nebo „odvolací rozhodnutí ve věci úroku“). Proti němu brojil žalobce u krajského soudu žalobou podanou dne 12. 1. 2021, kterou krajský soud zaevidoval pod sp. zn. 30 Af 5/2021.
3. Usnesením ze dne 23. 11. 2021 spojil krajský soud obě žaloby ke společnému projednání pod sp. zn. 30 Af 24/2020.

II. Argumentace žalobce

4. Žalobce navrhuje odvolací rozhodnutí ve věci daně zrušit, přičemž namítá celou řadu procesních pochybení. V první řadě označuje rozhodnutí za nicotné, jelikož jeho adresátem je nesprávný subjekt. Při zneužití práva se musí odhlédnout od jednání, které zneužití práva představuje - v nynější věci tedy od založení žalobce. Řízení tak měly orgány daňové správy vést vůči žalobcově dceřiné společnosti GATUFA, a. s. Účinky fúze žalobce s jeho dceřinou společností, na kterou začal žalovaný poukazovat až v odvolacím řízení, nastaly teprve dnem zápisu fúze do obchodního rejstříku, tedy 1. 1. 2016. Již v říjnu 2015 však finanční úřad zaslal žalobci výzvu k podání daňového tvrzení. Namísto toho měl řízení vést s tehdy ještě existující dceřinou společností a teprve po účinnosti fúze případně pokračovat v daňové kontrole s právním nástupcem této společnosti, přičemž by musel respektovat, že daňová povinnost právního předchůdce se nestává daňovou povinností právního nástupce. Toto pochybení má vliv například okamžik ukončení daňové kontroly a prekluzi.

5. Žalobce dále prezentoval celý dlouhý seznam skutečností, s nimiž žalovaný vyrukoval nově až v odvolacím řízení a žalobce s nimi neseznámil ani mu neumožnil se k nim vyjádřit. Jednalo se o tyto nové skutečnosti a odlišná skutková a právní hodnocení oproti náhledu zastávanému finančním úřadem:
- mediální výstupy, z kterých žalovaný vycházel jako z důkazů ohledně toho, jaké legislativní změny byly ohlášeny v roce 2011 (bod 87 napadeného rozhodnutí 1)
 - nový sled událostí, jenž má dokládat umělost jednání žalobce (bod 75 napadeného rozhodnutí 1)
 - změna chápání důkazního břemene, kdy žalovaný nově opřipouští, že leželo na daňových orgánech, nikoliv na žalobci, nicméně že ho přesto daňová správa unesla (bod 108 napadeného rozhodnutí 1)
 - řízení mělo být podle žalovaného správně vedeno se společností GATUFA, a. s., toto pochybení však s odkazem na proběhlou fúzi bagatelizuje (body 122 - 126 napadeného rozhodnutí 1)
6. Žalovaný podle žalobce porušil i zásadu legitimního očekávání. Rozhodl totiž v této věci zásadně odlišně od jiného obdobného případu (rozhodnutí v dané věci získal žalobce na základě zákona o svobodném přístupu k informacím). Vedle toho žalovaný podle žalobce porušil též řadu dalších zásad daňového řízení, zejména zásadu volného hodnocení důkazů a pravidla pro rozložení důkazního břemene v případě zneužití práva.
7. V této části žalobní argumentace se již do značné míry prolínají výtky vůči procesnímu postupu orgánů daňové správy s výhradami vůči tomu, jakým způsobem žalovaný zjišťoval skutkový stav, že svévolně hodnotil provedené důkazy a že své úvahy o zneužití práva vedl nepřezkoumatelným způsobem. Podle žalobce jeho skutkovou verzi podporovaly jak výsledky svědků, tak i odborná dobrozdání prof. N. a doc. M. a znalecký posudek společnosti A-Consult včetně jeho doplnění, stejně jako dobové mediální výstupy. Žalovaný však všechny tyto důkazy bezdůvodně odmítl. Konkrétní výtky žalobce vůči skutkovým zjištěním nebude soud na tomto místě reprodukovat, ale shrne je v úplnosti až v posouzení věci samé, kde se k nim i vyjádří.
8. Žalobce konečně navrhuje zrušit i odvolací rozhodnutí ve věci úroku. Jednak z toho důvodu, že považuje za nezákonné samotné doměření daně, jednak proto, že platební výměry neobsahují žádné odůvodnění, jsou tedy nepřezkoumatelné, a ani žalovaný v odvolacím řízení tuto vadu nenapravil.

III. Argumentace žalovaného

9. Žalovaný navrhuje podanou žalobou ve věci daně zamítnout, přičemž převážně cituje z napadených rozhodnutí a jím předcházejících zpráv o daňové kontrole. Zdůraznil zejména, že jednání vlastníků žalobce sestávalo ze dvou vzájemně souvisejících operací (založení žalobce a snížení jeho základního kapitálu), přičemž je nelze od sebe oddělovat a hodnotit každou zcela samostatně, jako se to snaží činit žalobce v žalobě. Dále se vyjádřil ke znaleckým posudkům v tom smyslu, že pro něj nebylo podstatné, že zda postup žalobce odpovídal teoretickým modelům ekonomického chování, ale zda provedené transakce při komplexním pohledu a s přihlédnutím ke všem objektivním skutečnostem působí jako umělé a účelové. Toto hodnocení nepřísluší znalci, ale správním orgánům.

10. Stejně tak navrhuje žalovaný zamítnout i žalobu ve věci úroku z prodlení, a to s ohledem na nedůvodnost žaloby ve věci daně a na to, že rozhodnutí, jímž se předepisuje úrok z prodlení z pravomocně vyměřené daně má pouze deklaratorní charakter.

IV. Řízení před krajským soudem

11. Žalobce sice trval na nařízení jednání, ale soud přesto rozhodl ve věci samé bez jednání. Dospěl totiž k závěru, že je namístě napadené rozhodnutí ve věci daně zrušit, a to pro vady řízení spočívající v tom, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodnutí, nemá oporu ve spisech. Osud rozhodnutí ve věci úroku z prodlení byl pak zcela závislý na osudu rozhodnutí ve věci samotné daně. Proto soud obě rozhodnutí zrušil postupem podle § 76 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

V. Posouzení věci krajským soudem

12. Žaloba je důvodná.

Právní úprava a judikatura

13. Obecné pravidlo pro zdaňování příjmů z kapitálového majetku stanoví, že mezi zdánitelné příjmy patří podíly na zisku (dividendy) z majetkového podílu na akciové společnosti [§ 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v rozhodném znění]. Od daně z příjmů jsou nicméně osvobozeny mj. příjmy z podílu na zisku vyplácené mateřské společnosti dceřinou společností, která je daňovým rezidentem České republiky [§ 19 odst. 1 písm. ze) bod 1 zákona o daních z příjmů].
14. Stejně tak platí, že příjem společníka akciové společnosti při snížení základního kapitálu se u daňových rezidentů České republiky sice zdaňuje zvláštní sazbou daně z příjmů ve výši 15 %, avšak nejvýše do částky, o kterou byla zvýšena jmenovitá hodnota akcie při zvýšení základního kapitálu podle zvláštního právního předpisu, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk společnosti nebo fond vytvořený ze zisku [§ 36 odst. 2 písm. i) zákona o daních z příjmů]. V opačném případě se na základě argumentu a *contrario* tento příjem nezdaňuje.
15. Pokud jde o právní úpravu zneužití práva, „*při správě daní se nepřiblíží k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu*“ (§ 8 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád). Tato úprava je účinná až od 1. 4. 2019. To ale neznamená, že by předtím nebylo možné nárok na daňovou výhodu odeprít, pokud ke zneužití práva došlo. Rozdíl je jen v tom, že dříve taková možnost vyplývala z judikatury Ústavního soudu a českých správních soudů. Judikatorní vývoj lze najít přehledně shrnutý v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na které odkazoval i žalovaný v napadeném rozhodnutí ve věci daně (rozsudek ze dne 14. 11. 2019, čj. 6 Afs 376/2018 - 46, body 31-34). Krajský soud proto jen stručně připomíná, že tato judikatura je na věc aplikovatelná, protože poprvé užil Nejvyšší správní soud institut zneužití práva již v roce 2005 (rozsudek ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 - 48, věc *Potápěči*, č. 869/2006 Sb. NSS). Podmínky, za jakých je možno zneužití práva konstatovat, byly v zásadě stejné jako ty, které dnes stipuluje zákon. Vyplývaly totiž z daňové judikatury Soudního dvora EU, kterou se Nejvyšší správní soud - stejně jako později zákonodárce - nechal inspirovat (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2008, čj. 7 Afs 54/2006 - 155, věc *Komerční banka*, č. 1778/2009 Sb. NSS).

16. Konečně pokud jde o procesní otázky, pravidla provádění důkazů lze nalézt v § 92 daňového řádu. Je to správce správce daně, kdo prokazuje skutečnosti rozhodné „pro posouzení účelu právního jednání a jiných skutečností rozhodných pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu“, tedy pro závěr o zneužití práva [§ 92 odst. 5 písm. f) daňového řádu]. Také toto ustanovení je sice účinné až od 1. 4. 2019, avšak stejné pravidlo bylo předtím možné dovodit z judikatury zavádějící institut zneužití práva. Pro posouzení věci bude dále relevantní rozhodnutí, v němž Nejvyšší správní soud odlišil skutečnosti obecně známé od informací veřejně dostupných a stanovil, že pokud správní orgán vezme při svém rozhodování v potaz obsah internetové stránky, musí za účelem provedení takového důkazu zachytit ve spise stav internetové stránky ke konkrétnímu datu, ať již tiskem nebo uložením na elektronický nosič dat (rozsudek ze dne 12. 4. 2011, čj. 1 As 33/2011 - 58, č. 2312/2011 Sb. NSS).
17. K dokazování provedenému až v odvolacím řízení musí mít daňový subjekt možnost se vyjádřit. Proto „provádí-li odvolací orgán v rámci odvolacího řízení dokazování, seznámí před vydáním rozhodnutí o odvolání odvolatele se zjištěnými skutečnostmi a důkazy, které je prokazují, a umožní mu, aby se k nim ve stanovené lhůtě vyjádřil, popřípadě navrhl provedení dalších důkazních prostředků. Obdobně postupuje odvolací orgán i v případě, kdy dospěje k odlišnému právnímu názoru než správce daně prvního stupně, a tato změna by ovlivnila rozhodnutí v neprospěch odvolatele“ (§ 115 odst. 2 daňového řádu). Pro výklad citovaného ustanovení je důležitý zejména názor rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, že odvolací orgán je povinen daňový subjekt seznámit „nejen s výčtem a obsahem provedených důkazů, ale i se závěry, které z nich pro zjištěný skutkový stav dovozuje, resp. s úvahami, jimiž se při hodnocení důkazů řídil“ (rozsudek ze dne 26. 4. 2020, čj. 1 Afs 438/2017 - 52, č. 4053/2020 Sb. NSS).
18. Při samotném hodnocení provedených důkazů správce daně „posuzuje každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom přiblíží ke všemu, co při správě daní vyšlo najevo“ (§ 8 odst. 1 daňového řádu). Přitom „musí ... přiblížit ke všem skutečnostem, které jsou pro správné stanovení daně rozhodné, a to ať jsou ve prospěch či v neprospěch daňového subjektu“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2013, čj. 5 Afs 83/2012 - 46, č. 2925/2013 Sb. NSS).

Procesní pochybení

19. Nejprve se musel krajský soud zabývat tím, zda by ke zrušení napadeného rozhodnutí neměla vést už četná procesní pochybení, která žalobce namítal. Dospěl však k názoru, že tomu tak není.
20. V první řadě žalobce tvrdil, že napadené rozhodnutí je nicotné, protože finanční úřad neměl daňovou kontrolu provádět u něj, ale u jeho dceřiné společnosti GATUFA, a. s. (část XVI žaloby). O nicotnost se v tomto případě ovšem jednat rozhodně nemůže. Absolutní omyl v osobě adresáta, na který žalobce poukazuje, by připadal v úvahu, pokud by například orgány daňové správy nedopatřením vedly řízení s neexistující právnickou osobou. Nebo pokud by doměřily daň osobě, která by neměla s vytýkaným jednáním vůbec nic společného a za skutečný daňový subjekt by ji zaměnily jen díky podobnému názvu. K ničemu podobnému v daném případě nedošlo. Žalobce i jeho dceřiná společnost byli do sporného jednání nepochybně zapojeni a žalobcovy argumenty směřují v podstatě

k tomu, komu z nich by se mělo dané jednání spíše přičítat. Kdyby měl pravdu, mohlo by to svědčit nanejvýš o nezákonnosti napadeného rozhodnutí, nikoliv o jeho nicotnosti.

21. Žalobcovy argumenty jsou navíc naprosto scestné. Žalovaný v bodě 122 napadeného rozhodnutí 1 jasně vyjádřil nesouhlas s žalobcovou výchozí úvahou, že by snad měl na založení žalobce hledět tak, jako by k němu vůbec nedošlo, protože tímto právním jednáním došlo ke zneužití práva. Krajský soud nahlíží na věc stejně. Žalobce neuvádí žádný zdroj, ze kterého by takovýto princip vyplýval. Jím formulované pravidlo je nadto zjevně nesmyslné. Při jeho aplikaci by ve skutečnosti musel žalovaný odhlédnout od celé transakce, kterou vyhodnotil jako zneužití práva - tedy i od následné výplaty peněžních prostředků akcionářům žalobce. Ve výsledku by pak bylo možno tvrdit, že k těmto úkonům vůbec nedošlo, a proto ani není co zdaňovat. Takový výsledek by byl zjevně absurdní.
22. Ve skutečnosti mohl finanční úřad zahájit daňovou kontrolu s kterýmkoliv z obou subjektů, jelikož oba se na sporném jednání podílely a oběma tak bylo možno odčerpát neoprávněně získanou daňovou výhodu, pokud by se zneužití práva prokázalo (bod 123 napadeného rozhodnutí). To, že finanční úřad zaměřil daňové kontroly jen na žalobce bylo zcela racionální rozhodnutí, které vyplývalo z toho, že v době jejich zahájení již byla schválena fúze žalobce s jeho dceřinou společností GATUFA, a. s. (body 124-129 napadeného rozhodnutí). V tomto bodě tedy žalobce pravdu nemá.
23. Zčásti musel soud žalobci přisvědčit v tom, že žalovaný porušil § 115 odst. 2 daňového řádu, protože jej neseznámil s novými důkazy v odvolacím řízení (část XV žaloby). Týká se to však pouze článků z internetových zdrojů, na něž žalovaný odkázal v bodě 87 napadeného rozhodnutí. Jde o veřejně dostupné zdroje z internetu, z nichž podle žalovaného vyplývá, že informace o chystaných změnách v regulaci investičních fondů byly zájemcům k dispozici již v druhé polovině roku 2011. Dokazování jimi ovšem žalovaný neprováděl - a to je právě hlavní procesní chyba, které se dopustil. To, že je určitá informace veřejně dostupná, totiž ještě neznamená, že jde o informaci obecně známou (srov. výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 33/2011 - 58). Žádná důkazní „úleva“ zde nepřichází v úvahu. Obsah internetových stránek se musí zachytit ve spise k určitému datu a musí se jím normálně provést důkaz jako každou jinou listinou.
24. Samo o sobě by toto pochybení nebylo zvlášť závažné, protože dokazování listinami zpravidla nevyžaduje bezprostřední formu - listinám nelze klást otázky jako svědkům ani o jejich obsahu obvykle nevznikají pochybnosti, které by bylo třeba vyjasnit hned na místě během dokazování, jako tomu bývá u audio či videozáznamů. Kdyby tedy k tomuto pochybení došlo již v řízení na prvním stupni, nejspíše by nemělo vliv na zákonnost výsledného rozhodnutí, protože k obsahu listiny a tomu, co z něj prvostupňový orgán dovodil, by se žalobce mohl vyjádřit v odvolání. Jenže v nynější věci opomněl dokazování provést žalovaný jakožto odvolací orgán. V důsledku tohoto svého opomenutí si neuvědomil, že by měl dát před vydáním rozhodnutí žalobci možnost se vůči těmto důkazům vymezit. Žalobce tak nemohl před vydáním napadeného rozhodnutí vyjádřit své výhrady ke zdrojům, z nichž žalovaný vycházel, ani k závěrům, které z nich dovozuje. To je zcela jistě vada, která mohla mít na zákonnost výsledného rozhodnutí vliv. Jelikož se ale toto procesní pochybení dotýká jen jednoho z dílčích závěrů žalovaného, bude se krajský soud níže zabývat případem meritorně, protože nelze vyloučit, že by závěr žalovaného o zneužití práva mohl obstát i bez něj.

25. Žalobce naopak soud ani v nejmenším nepřesvědčil o tom, že by jej žalovaný opomněl seznámit s nějakými novými skutkovými závěry či právními názory, jež zaujal až v odvolacím řízení. V bodě 75 napadeného rozhodnutí neprezentoval žalovaný žádný nový sled událostí, jak žalobce tvrdí. Pouze u těch jednání, která popsal již dříve finanční úřad, poukázal na jejich blízkou časovou souvislost. Stejně tak v bodě 108 napadeného rozhodnutí žalovaný nijak nekorigoval názor finančního úřadu na rozložení důkazního břemene. Již finanční úřad vycházel z toho, že je jeho úkolem prokázat všechny znaky zneužití práva. Žalovaný pouze vysvětlil, že pokud orgány daňové správy samy nenaleznou žádné racionální ekonomické opodstatnění určité transakce, pak takové důvody musí (ve vlastním zájmu) tvrdit a prokázat daňový subjekt. Jinak budou orgány daňové správy oprávněny vycházet z toho, že žádné racionální zdůvodnění dané transakce zkrátka neexistuje. Konečně ani v bodech 122 - 126 napadeného rozhodnutí se žalovaný nikterak neodchýlil od právního hodnocení finančního úřadu. Vysvětlil pouze, proč bylo zcela správné, že finanční úřad prováděl daňovou kontrolu právě u žalobce, a nikoliv u jeho (zaniklé) dceřiné společnosti.
26. V té části žaloby, jež se týká procesních pochybení, se žalobce dovolává též zásad daňového řízení (část XIII žaloby), zejména pak zásady legitimního očekávání a zásady volného hodnocení důkazů (část XIV a str. 64 žaloby). V tomto směru však převážně jen opakuje argumenty, které vznesl i vůči skutkovému a právnímu hodnocení svého případu. Těm se soud bude věnovat níže. Nyní se vysloví pouze k těm, jež žalobce namítá výhradně jen v této části.
27. Žalobce tvrdí, že žalovaný rozhodl zásadně odlišně od jiného obdobného případu ze své praxe (rozhodnutí v dané věci získal žalobce na základě zákona o svobodném přístupu k informacím). Tím žalovaný porušil zásadu legitimního očekávání. K tomu je v první řadě nutno říci, že oba případy se od sebe v podstatných rysech liší. Zatímco v žalobcově případě se jedná o daň z příjmu, v předchozí kauze šlo o daň z přidané hodnoty. Jinou povahu mělo i zdanitelné plnění. V žalobcově případě šlo o výplatu peněžních prostředků společníkům z titulu snížení základního kapitálu, v odkazované kauze o úhradu na základě leasingové smlouvy. Konečně odlišný byl i cíl, který mělo jednání daňového subjektu sledovat (pokud bychom připustili, že se skutečně jednalo o zneužití práva). V žalobcově případě jím mělo být úplné osvobození příjmu od daně, zatímco v odkazované kauze šlo o okamžik, k němuž má být přiznána a zaplacená daň z přidané hodnoty (z čehož pak měla vyplynout časová aplikace právní úpravy příznivější pro daňový subjekt).
28. Navíc žalobce nemá pravdu - obecné principy aplikované v odkazovaném rozhodnutí žalovaný v žalobcově kauze nepopřel. I zde vycházel z toho, že důkazní břemeno ohledně zneužití práva leží na orgánech daňové správy. Pouze dospěl v tomto konkrétním případě k závěru, že založení žalobce pro jeho vlastníky z ekonomického pohledu žádný zjevný racionální smysl nemělo a vysvětlení, které mu žalobce nabídl, shledal nevěrohodným. Stejně tak žalovaný nepopřel, že daňový subjekt má možnost z více přípustných cest k dosažení cíle zvolit tu, která je pro něj daňově výhodnější (byť nutno uznat, že této otázce se žalovaný v napadeném rozhodnutí 1 příliš nevěnuje). Svou volbu však žalobce činil až ve fázi, kdy se rozhodl snížit základní kapitál. Žalovaný přitom shledal účelovým nejen tento poslední krok, ale již kroky jemu předcházející, zejména samotné založení žalobce. Pokud by měl žalovaný pravdu, pak by svoboda volby nehrála v daném případě žádnou roli. Celý sled kroků, tedy daná transakce jako celek, by totiž představovala

jednání, jehož jediným či převažujícím smyslem bylo vytvořit situaci, která umožní ve výsledku získat daňovou výhodu v rozporu s účelem a smyslem daňových předpisů. Žalobce by v takovém případě neprováděl při snížení základního kapitálu žádnou skutečnou volbu z více reálně zvažovaných možností, ale realizoval by poslední část předem promyšleného plánu cílícího na daňové osvobození. Jestli se ovšem žalovanému tento scénář podařilo věrohodně prokázat, to soud zhodnotí až v dalších částech tohoto rozsudku.

Zneužití práva

29. Se žádnou ze svých procesních výtek tedy žalobce neuspěl, s jedinou výjimkou - žalovaný neprovedl dokazování internetovými stránkami svědčícími o tom, že již v roce 2011 byly zájemcům k dispozici informace o chystaných legislativních změnách v oblasti investičních fondů. Tím pádem se k těmto důkazům nemohl žalobce před vydáním rozhodnutí vyjádřit.
30. Krajský soud by ale musel ke zrušení napadeného rozhodnutí přistoupit i v případě, že by k této procesní chybě nedošlo. Ve stěžejní otázce, tedy zda se žalobce dopustil zneužití práva, totiž žalovaný soud nepřesvědčil o svém náhledu na věc. Je tomu tak zejména proto, že žalovaný odmítl uvěřit některým důkazům nebo je nepovažoval za relevantní, aniž by svůj náhled přesvědčivě vysvětlil. Sám přitom dostatek důkazů jako podklad pro své vývody nenabídl. Skutkový stav, který vzal žalovaný za základ svého rozhodnutí, v důsledku toho nemá dostatečnou oporu ve spisech a zčásti se s nimi dokonce rozchází.
31. Mezi stranami není sporu o tom, že žalobce formálně naplnil výše uvedené zákonné podmínky pro osvobození příjmu nvyplaceného akcionářům od daně z příjmů. Žalovanému je v této souvislosti potřeba přiznat, že se mu podařilo v rozhodnutí přesvědčivě popsat první ze dvou složek zneužití práva. Šlo o složku objektivní, která říká, že aby šlo o zneužití práva, musí být daňová výhoda, kterou daňový subjekt v důsledku provedené transakce získal, v rozporu s účelem a smyslem daňových předpisů. Žalovaný svůj postoj k této otázce stručně a srozumitelně vyložil v bodech 73-74 napadeného rozhodnutí. Jeho závěry jsou v této části nejen přezkoumatelné, ale také správné. Žalobce provedl dvě transakce, z nichž každá je z dobrých důvodů od zdanění osvobozena. První operace spočívala v tom, že dceřiná společnost Gatufa, a.s., opakovaně vyplatila žalobci jako své mateřské společnosti dividendy. Důvodem pro osvobození je zde ochrana před dvojím zdaněním zisků - k jejich zdanění má dojít pouze jednou, a to až u konečného příjemce (srov. podrobněji výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 6 Afs 376/2018 - 46, body 37-39). Podstatou druhé operace bylo snížení základního kapitálu žalobce, což žalobci umožnilo vyplácet svým akcionářům finanční prostředky získané od dceřiné společnosti nikoliv jako podíl na svém zisku, nýbrž z titulu snížení základního kapitálu. Smysl právní úpravy tu spočívá v tom, aby se za příjem akcionářů z daňového hlediska nepovažovalo pouhé vrácení prostředků, které předtím oni nebo jejich právní předchůdci v podobě základního kapitálu do společnosti vložili. Proto také existuje z daňového osvobození výjimka pro případ, že se v minulosti základní kapitál zvyšoval ze zisku. Zde totiž není k osvobození žádný důvod, neboť zisk pouze „proteče“ přes základní kapitál společnosti, ale povahu příjmu tím neztrácí.
32. Je tedy zřejmé, že ani v jednom případě si právní úprava neklade za cíl úplně osvobodit výplatu dividend konečnému příjemci od zdanění. Dokonce se takovému výsledku snaží u snižování základního kapitálu zabránit. Přesně tohoto výsledku ovšem žalobce

kombinací obou transakcí dosáhl - jeho společníci formálně splnili podmínky pro to, aby si mohli vyplatit peníze získané od dceřiné společnosti ve formě dividend a neodvést z tohoto příjmu žádné daně. Takový výsledek je bez jakýchkoliv pochybností v rozporu s účelem a smyslem daňových předpisů.

33. Samotný fakt, že výsledek provedených operací je z hlediska daňového práva nežádoucí, však pro závěr o zneužití práva nestačí. Musí přistoupit ještě druhá složka, která má subjektivní povahu. Orgány daňové správy musí odůvodnit a prokázat, že získání daňové výhody bylo jediným, nebo alespoň převažujícím smyslem jednání daňového subjektu. Jinými slovy, že jeho konání nemělo ekonomické opodstatnění a že to, co činil, dělal prakticky jen pro to, aby na daňové zvýhodnění „dosáhl“. A v tomto směru žalovaný společně s finančním úřadem selhali. V jejich zdůvodnění, proč by se mělo na žalobcovo jednání nahlížet jako na účelové, zůstala celá řada bílých míst. Aby krajský soud svůj závěr vysvětlil, musí nejprve stručně zrekapitulovat příběh, který líčí ve svých podáních žalobce, a v návaznosti na to pak soustavu výhrad, které vůči jeho verzi událostí vznesly orgány daňové správy.

Žalobcova verze událostí

34. Žalobce dělí své jednání do tří navazujících kroků. První měl spočívat v pokusu vybudovat holding, druhý v rozhodnutí ustoupit od tohoto záměru pro objektivní překážky, ve třetím kroku pak žalobce hledal způsob, jak získat zpět vložené finanční prostředky.
35. Pokud jde o první krok, žalobce vysvětluje, že jeho vznik iniciovala v roce 2011 skupina soukromých investorů - fyzických osob spadajících do tzv. *private equity* skupiny fungující pod hlavičkou Jet Investment. Tyto osoby do té doby společně (v různých personálních obměnách, někdy i s členy jiných *private equity* skupin) realizovaly velké investiční projekty. Projekt zpravidla spočíval v tom, že poradenská společnost Jet Investment, a. s., vytipovala podnik, který byl ve špatné hospodářské kondici. Investoři ochotní do projektu vstoupit založili tzv. *special purpose vehicle* (SPV), tedy *ad hoc* společnost určenou pro daný projekt, do ní vložili své prostředky, skrze ni zakoupili akcie vytipovaného podniku, pomocí efektivního manažerského vedení jej postupně „ozdravili“ a se ziskem prodali. Celý proces vyjednávání mezi budoucími akcionáři jednotlivých SPV byl ale roztržitý, těžkopádný a časově náročný, takže přestával potřeбám investorů vyhovovat. Samostatným problémem bylo i to, jak rozdělit náklady na hloubkové prověrky akvizičního cíle (*due dilligence*) mezi potenciální investory, když skupina neuspěla v tendru na koupi konkrétního závodu.
36. V roce 2011 navíc nastaly problémy s financováním, neboť se nepodařilo prodat italskému zájemci projektovou společnost GATUFA, a. s. (do níž byla vložena ozdravená společnost STROJÍRNÝ POLDI, a. s.) a také nabídky zájemců o koupi ozdravené společnosti PBS INDUSTRY, a. s. (vložené do projektové společnosti Olas Equity, a. s.) se jeví jako neuspokojivě nízké. Přitom investoři potřebovali získat finanční prostředky, neboť se objevovaly nové investiční příležitosti. Možným řešením bylo přilákat nové investory.
37. Ze všech těchto důvodů se skupina Jet Investment rozhodla založit holding, tj. žalobce. Holdingová struktura měla zajistit operativnější způsob řízení jednotlivých projektových společností a organizaci účasti v tendrech, ale také nabídnout stávajícím i novým investorům jasný rámec, v němž by mohli podle předem daných pravidel společně investovat. V první fázi došlo ke vložení projektové společnosti GATUFA, a. s. (vlastníci

společnost STROJÍRNY POLDI, a. s.). V další fázi plánovali investoři do struktury holdingu začlenit projektové společnosti Olas Equity, a. s. (vlastníci společnost PBS INDUSTRY, a. s.) a Crater Capital, a. s. (vlastníci společnost Slovkoord Plus, a. s.). Dále mělo jít o projektovou společnost CEFEUS CAPITAL, a. s. (vlastníci společnost KORDÁRNA Plus, a. s.), na níž se podílely i další *private equity* skupiny (konkrétně PROXY FINANCE a PROSPERITA Holding, a. s.). Konečně v poslední fázi se plánoval vstup zcela nových investorů, kteří by do holdingu formou nákupu jeho akcií přinesli své peněžní prostředky. Ty by zvýšily jeho základní kapitál a použily by se společně s prostředky získanými z prodeje dokončených projektů na nové akvizice (koupě podniků).

38. Dne 15. 9. 2011 tak investoři ze skupiny Jet Investment založili žalobce jako akciovou společnost pod názvem Gatufa Holding, přičemž dne 29. 11. 2011 byl žalobce zapsán do obchodního rejstříku. Jeho jediný majetek tvořily akcie společnosti Gatufa, a. s. (hodnotu tohoto vkladu odhadl znalecký posudek ze dne 30. 6. 2011 na cca 870 mil. Kč). Jenže k vložení dalších projektových společností už nedošlo. Pokud jde o CEFEUS CAPITAL, zde po dlouhých vyjednáváních nakonec dne 10. 1. 2012 vstup do holdingu odmítla investiční skupina PROXY FINANCE, která se obávala, že by tím došlo ke zředění jejího podílu a k omezení jeho kontroly. Co se týká Olas Equity, dne 15. 11. 2011 projevila společnost Monetica Capital, B. V. zájem o koupi do ní vloženého podniku PBS INDUSTRY. Nabízená částka byla nízká, ale dne 30. 11. 2011 ji zájemce zvýšil o 100 mil. Kč, což už se jevílo jako perspektivní. Dne 24. 2. 2012 mu proto skupina Jet Investment nabídla schůzku k dojednání konkrétních podmínek a ceny. Kromě toho projevovali nerozhodný postoj ve vztahu ke vstupu do holdingu i další potenciální investoři.
39. Další věcí, která využití založeného holdingu zkomplikovala, byl vývoj právní úpravy. V lednu a únoru 2012 byly schváleny nový občanský zákoník a nový zákon o obchodních korporacích. Ty nabízely důležité novinky (např. různé druhy akcií podle práv s nimi spojených), ovšem o tom, kdy nabudou účinnosti, se vedly polemiky. V návaznosti na to se začaly tiskem a odbornou veřejností šířit zprávy, že předmět podnikání žalobce bude podléhat regulaci novým zákonem, podle něhož bude nadále přípustné využívat pro činnost *private equity* skupin pouze formy investičních fondů a investičních společností pod přímým dohledem ČNB. Tento zákon byl skutečně schválen a nabyl účinnosti dne 19. 8. 2013. Činnost žalobce jakožto akciové společnosti by byla podle něj považována za nelegální, neboť by šlo o zastřený investiční fond.
40. Ze všech těchto důvodů se na přelomu února a března 2012 rozhodli akcionáři žalobce, že plán vybudovat holding prozatím odloží a v budoucnu ho realizují jinou formou. Vložení žalobce do budoucího holdingu přitom nepřicházelo v úvahu, neboť výsledná (čtyřstupňová) struktura by byla příliš hluboká a akcionáři by na výplatu dividend ze STROJÍREN POLDI čekali fakticky čtyři roky. Nemohli by využít ani možnosti vyplácet si zálohy na budoucí dividendy, neboť takovou možnost tehdy zákon absolutně vylučoval.
41. Přitom ale akcionáři nadále potřebovali finanční prostředky, neboť se objevovaly nové investiční příležitosti. V první řadě se nabízela koupě závodu Tatra, a. s. (z té nakonec sešlo), dále MSV Metal Studénka, a. s. (skupina Jet Investment jej nakonec koupila v roce 2013) a LESS & TIMBER, a. s. (skupina Jet Investment jej nakonec koupila v roce 2014). Nemohli ovšem jednoduše převést akcie společnosti GATUFA zpět do svého vlastnictví.

Za prvé proto, že další změna vlastnické struktury v tak krátké době by mohla znejistit klíčového odběratele STROJÍREN POLDI, finsko-brazílskou společnost AGCO POWER. Za druhé pak proto, že bezúplatné vrácení akcií bylo ze zákona vyloučeno (§ 196a tehdejšího obchodního zákoníku). Akcionářům by v takovém případě nezbylo než odkoupit své vložené akcie zpět za odhadní cenu. Věc by nevyřešil ani prodej akcií společnosti GATUFA do nově vzniklého holdingu v budoucnu, protože žalobcovi vlastníci by si mohli vyplatit prostředky získané takovým prodejem pouze v té výši, v jaké by přesahovaly předchozí znalecké ocenění akcií společnosti GATUFA. Pouze ty by totiž tvořily zisk. Proto hledali způsob, jak jinak vložené prostředky z holdingu vyvést.

42. Nabízely se jim celkem tři cesty, jak vložené peníze získat zpět. Za prvé, mohli přistoupit k likvidaci žalobce a vyplatit si jakožto společníci likvidační zůstatek. Tento příjem by byl osvobozen od daně až do výše hodnoty vložených akcií. Za druhé, mohli nechat žalobce, aby své akcie od jednotlivých společníků odkoupil za znalcem odhadnutou cenu. Také tento příjem by byl s ohledem na splněný časový test od daně z příjmů osvobozen. Konečně mohli snížit základní kapitál a vyplatit si rozdíl, což také nakonec učinili. Mělo to mj. tu výhodu, že pohledávka akcionářů vůči žalobci mohla v budoucnu sloužit i jako aktivum k zajištění úvěrů. Snížením základního kapitálu chtěli také dát investoři odborné veřejnosti najevo, že holding ze žalobce budovat nehodlají.
43. Dne 23. 3. 2012 rozhodla valná hromada žalobce o snížení základního kapitálu o 400 mil. Kč a o výplatě rozdílu do 5 let od zápisu této skutečnosti do obchodního rejstříku. Žalobce sice v té době žádné finanční prostředky k dispozici neměl, počítalo se však s tím, že žalobce v budoucnu získá peníze výplatou dividend ze STROJÍREN POLDI, případně z prodeje společnosti GATUFA do nového holdingu či třetí osobě.
44. Poté si vlastníci žalobce v letech 2012, 2013 a 2014 vypláceli postupně peníze. Zdrojem byly dividendy ze STROJÍREN POLDI, které je vyplatily svému vlastníkovi, společnosti GATUFA, ta je převedla žalobci a ten je z titulu snížení základního kapitálu vyplatil jako nezdaněný příjem svým akcionářům.
45. Pro úplnost nutno dodat, že zatímco skupina Jet Investment ještě nějakou dobu pokračovala v akvizicích původní metodou (založenou na *ad hoc* dohodách jednotlivých investorů), angažovala v letech 2012-2014 společnost CONSEQ, poradce pro oblast investičních společností a fondů. Na základě jejího doporučení založili nakonec investoři v červenci 2014 Jet 1, investiční fond, a. s., spravovaný společností Jet Investment, a. s. (ta dnes spravuje též investiční fond Jet 2 založený v roce 2018). Vlastníci do fondu následně vložili podnik STROJÍRNY POLDI (původně vložený do žalobce), PBS INDUSTRY (který se nakonec přece jen nepodařilo prodat), a dále též podniky MSV Metal Studénka a LESS & TIMBER, které v mezidobí nabyli. Fakticky tak završili jinou formou svůj původní záměr vybudovat holding. Investiční fond Jet 1 získal licenci od ČNB a v březnu 2015 byla zapsán do obchodního rejstříku.
46. Dne 1. 1. 2016 pak společnosti GATUFA, Olas Equity a ROCA CAPITAL provedly fúzi, přičemž jejich nástupnickou společností se stal žalobce.

Výhrady žalovaného a jejich hodnocení

47. Takto tedy vypadá ve stručnosti žalobcova verze událostí. Žalovaný ji v napadeném rozhodnutí zpochybňuje. Přitom nepopírá základní fakt, že žalobce opravdu měl v úmyslu vybudovat holding (body 81, 105 napadeného rozhodnutí). Poukazuje však

na řadu indicií, jež mají svědčit o tom, že investoři skupiny Jet Investment ve skutečnosti již od počátku počítali s tím, že holdingovou společností nebude žalobce, ale jiný, až v budoucnu založený subjekt. Založení žalobce, navazující snížení jeho základního kapitálu a výplata rozdílů akcionářům z nabytých dividend představovaly podle žalovaného účelový sled kroků, jehož jediným cílem bylo získat daňovou úlevu a dosáhnout výplaty nezdaněného zisku akcionářům žalobce. Tvoří ale jednotlivé důkazy a pochybnosti, jak je prezentuje žalovaný, ucelený řetězec svědčící o zneužití práva? Usvědčují žalobce z toho, že jeho „příběh“ je vykonstruovaný a že ve skutečnosti postupoval od počátku účelově?

48. Podle krajského soudu tomu tak není. Skutečnosti, jež považuje žalovaný za klíčové, nyní soud jednotlivě rozebere, a nakonec je zhodnotí i jako celek ve vzájemné souvislosti.
49. Prvním sporným momentem má být motivace k vybudování holdingu v roce 2011. Chybějící finanční prostředky na investice a nutnost přilákat nový kapitál zpochybňuje žalovaný poukazem na fakt, že investoři skupiny Jet Investment měli ve společnosti GATUFA „odloženo“ zhruba 135 mil. Kč nerozděleného zisku, vytvořeného do roku 2010. Ty jim byly okamžitě k dispozici, zatímco cesta k penězům skrze založení holdingu a vstup nových investorů do něj byla podle žalovaného poměrně dlouhá (bod 80 napadeného rozhodnutí). Žalobce proti tomu namítá, že ve skutečnosti se jednalo o dobu 30 - 35 dnů. To demonstruje na čase, který uplynul od založení investičního fondu Jet 1 v roce 2015 do zvýšení jeho základního kapitálu z prostředků nových akcionářů (bod 73 žaloby).
50. Hlavní potíž s argumentací žalovaného je ale podle krajského soudu v tom, že žalovaný nikterak nedokládá, že částka 135 mil. Kč byla pro potřeby plánovaných akvizic dostačující. Jistě, na první pohled jde o veliký obnos. Ale nemusí tomu tak být v prostředí, kde se nakupují celé velké závody a podniky. Žalovaný neporovnal například cenu, za kterou skupina Jet Investment později nabyla podniky MSV Metal Studénka či Less & Timber, s částkou, kterou měli podle něj investoři možnost si nechat ihned vyplatit ze společnosti GATUFA. Tyto skutečnosti ani nezjišťoval. A tak jedinou částkou, z níž je možno potřeby investorů dovozovat, je ta, o kterou nakonec snížili základní kapitál žalobce. K dispozici jim pak byla částka 400 mil. Kč, tedy trojnásobně vyšší než oněch 135 mil. Kč nerozděleného zisku, na něž poukazuje žalovaný. Tímto argumentem tak lze jen těžko zpochybnit tvrzení žalobce, že skupina Jet Investment potřebovala v roce 2011 přilákat další investory, kteří by přinesli potřebný kapitál na chystané akvizice.
51. Jako velmi silný argument se na první pohled jeví poukaz žalovaného na to, že investoři ze skupiny Jet Investment svůj záměr nikdy oficiálně neprezentovali pod názvem GATUFA Holding. Namísto toho představili dne 24. 8. 2011 spřátelené skupině PROXY FINANCE svůj záměr pod názvem CEE Industrial Holding (body 82-85 napadeného rozhodnutí). Tu ovšem žalobce vysvětluje, že šlo o název pracovní, přičemž zkratka CEE znamenala „Central Eastern European“. Název měl tedy pouze naznačit geografický a věcný záběr budoucího holdingu - průmyslové podniky ve střední a východní Evropě. Dále žalovaný poukazuje na to, že ještě po založení žalobce (v září 2011), kdy už byl jeho název zřejmý, tvrdil Ing. Fait (významná osoba skupiny Jet Investment) v novinovém rozhovoru ze dne 19. 11. 2011, že jméno pro holding se bude teprve vybírat. Ani to však krajský soud nevnímá jako protimluv, neboť název zapsané obchodní společnosti lze dodatečně změnit. Pokud měl budoucí holding sdružovat různé projektové společnosti vlastněné odlišnými vlastníky, těžko si lze z psychologického hlediska představit, že by

nesl název pouze jedné z nich (pokud by nešlo o společnost výrazně hodnotnější nebo vlivnější než společnosti ostatní). Dá se tedy předpokládat, že ani název „GATUFA Holding“ nebyl ještě definitivní.

52. Při tom nelze přehlížet způsob, jakým žalovaný nakládá se svědeckými výpověďmi a čestnými prohlášeními investorů, kterým měla skupina Jet Investment vstup do holdingu nabízet. Všichni shodně potvrdili, že mateřskou společností holdingu měl být subjekt s názvem GATUFA Holding (svědek S., výslech dne 25. 1. 2017, svědek L., výslech dne 25. 1. 2017, svědek S., výslech dne 22. 8. 2017, svědek K., výslech dne 23. 8. 2017, svědek D., výslech dne 29. 8. 2017). Žalovaný jejich výpovědi šmahem odmítá jako nevěrohodné. Činí tak proto, že všichni potenciální zájemci byli osloveni ještě před žalobcovým založením (zpravidla v létě 2011), tedy zhruba ve stejné době, kdy skupině PROXY FINANCE prezentovali vlastníci žalobce svůj záměr pod názvem CEE Industrial Holding. Zároveň ještě v listopadu se mělo podle mediálního vyjádření Ing. F. pro budoucí holding hledat jméno. Ze všech těchto důvodů podle žalovaného není pravděpodobné, že by skutečně v létě 2011 mohl před svědky zaznít název GATUFA Holding. Krajský soud však tyto argumenty nepovažuje za natolik silné, aby mohly přesvědčivě vyvrátit shodné svědecké výpovědi. Žalobcův plánovaný název mohl být znám, či přinejmenším zvažován a pracovně užíván, již před jeho založením. Přitom však nemusel být ani po jeho zápisu do obchodního rejstříku považován za název definitivní, ale pouze provizorní, jak soud osvětlil výše. Stejně tak je představitelné, že jej investoři ze skupiny Jet Investment používali při neformálních ústních rozhovorech se spřízněnými investory, ale pro oficiální písemnou prezentaci jiné investiční skupině zvolili ze strategických důvodů vznešeněji znějící a zároveň obecnější a neutrálnější název CEE Industrial Holding. Tyto úvahy vysvětlují shodné výpovědi svědků přinejmenším stejně dobře jako tichý předpoklad žalovaného, že všichni tito svědci vypovídali lživě po předchozí vzájemné dohodě.
53. Ačkoliv žalovaný to v napadeném rozhodnutí zmiňuje pouze stručně (v bodě 69), pro finanční úřad představovalo důležitou okolnost i to, že svědci, které vyslechl, nedokázali uvést nic bližšího o financování žalobce, o krytí jeho provozních potřeb, o jeho faktické činnosti, ani o důvodech, proč byl základní kapitál žalobce snížen právě o 400 mil. Kč (srov. zejména str. 26-28 a 51-59 zprávy o daňové kontrole 2012). Krajský soud na tom ale nic podezřelého neshledává. Za prvé, je potřeba si uvědomit, že výslechy svědků probíhaly s odstupem více než 5 let od rozhodných událostí. Je tedy pochopitelné, že si podrobnosti projektu - nadto takového, který nakonec nedošel úspěšného konce - už nevybavili. Za druhé, je otázkou, zda je vůbec kdy znali. Většinovým akcionářem žalobce i společnosti GATUFA byl Ing. F. (vlastnil více než 62% akcií žalobce). Jak uvádí sám finanční úřad, byl to právě on, kdo žalobce manažersky řídil, společně s úzkým okruhem jemu podnikatelsky blízkých osob. Žádný ze svědků do tohoto okruhu v letech 2011-2012 nepatřil, s výjimkou JUDr. D., který však měl na starosti pouze záležitosti právní. Navíc řada autentických detailů ze svědeckých výpovědí žalobcovu verzi událostí potvrzuje. Například svědek S. uvedl, že v roce 2012 spoluzakládal fondy kvalifikovaných investorů, a na základě toho diskutoval s Ing. F. možnost, že by tato forma mohla být lepší než akciová společnost. Ani údajné nedostatky ve výpovědích svědků tak podle krajského soudu nepředstavují zásadní podezřelou okolnost, která by mohla narušit věrohodnost skutkového děje, jak jej popisuje žalobce.

54. Nejenže žalovaný odmítl bez dostatečné opory uvěřit shodným výpovědím svědků a předloženým čestným prohlášením, ale dokonce se pokusil přenést v této záležitosti důkazní břemeno na žalobce. Uvádí totiž, že žalobce nedoložil žádný písemný výstup, kde by se o budoucím holdingu hovořilo jako o GATUFA Holding. Přitom v článku z Hospodářských novin datovaném dnem 21. 10. 2013, který žalobce v řízení předložil, redaktor zmiňuje, že již před dvěma lety Ing. F. o GATUFA Holding hovořil (novinář zde zřejmě odkazuje na přípravu výše zmiňovaného rozhovoru z listopadu 2011). I tento důkaz žalovaný odmítá uznat s tím, že žádný zdroj takovéto zmínky v žádném periodiku nedohledal. O GATUFA Holding se přitom v roce 2011 mohlo hovořit v odborných investorských či novinářských kruzích bez dochovaného písemného záznamu.
55. Jelikož žalovaný celou výše popsanou skupinu důkazů hovořících v žalobcův prospěch (svědecké výpovědi, čestná prohlášení, novinové články) odmítl zohlednit bez náležitého a přesvědčivého vysvětlení, nelze než konstatovat, že v této části je jeho rozhodnutí v rozporu se skutkovým stavem zachyceným ve správním spise.
56. Další skupina faktů má podle žalovaného zřejmě svědčit o tom, že založení žalobce nic nového nepřineslo a bylo tak z ekonomického hlediska zcela zbytečné. Jedná se o to, že žalobce měl z vlastnického hlediska zcela stejnou akcionářskou strukturu jako společnost GATUFA (bod 69 napadeného rozhodnutí). To ovšem žalobce věrohodně vysvětlil - vložení akcií společnosti GATUFA mělo být jen prvním krokem na cestě k vybudování holdingu. Ten další podle něj zhatily okolnosti, které soud shrnul výše. Je pravda, že žalovaný se pokouší s objektivní existencí některých těchto okolností polemizovat. Pokud jde o společnosti, jež měly podle původního plánu do holdingu vstoupit, žalovaný nezpochybňuje, že investiční skupina PROXY FINANCE nakonec účast odmítla. Ostatně žalobce k tomu předložil i důkaz v podobě dopisu od zástupce této skupiny ze dne 10. 1. 2012 (jak uznává sám žalovaný v bodě 81 napadeného rozhodnutí). Podle žalovaného však by však bylo ekonomicky racionálnější vyčkat se založením holdingu až na konečné stanovisko skupiny PROXY FINANCE ke vstupu do něj (bod 69 napadeného rozhodnutí). To je ovšem čirá spekulace.
57. Především nelze předpokládat, že by neformální investiční skupina byla ochotna vzít na sebe vymahatelný závazek, že vstoupí do korporace, která ještě ani neexistuje. Navíc nelze přehlížet, že zakladatelé žalobce měli v ohni více železek, a tudíž nebyli závislí jen na zájmu skupiny PROXY FINANCE. Jiná věc je, že nakonec i tito další potenciální partneři selhali. Jednalo se o dva subjekty. Důvody, proč do holdingu nevstoupila společnost Crater Capital (vlastníci společnost Slovokord Plus, a. s.), žalobce neobjasnil. Ovšem žalovaný to přešel mlčením. Poukázal pouze na to, že žalobce mohl předem počítat s perspektivní nabídkou společnosti Monetica Capital na odkup závodu podniku PBS INDUSTRY, neboť tato nabídka padla dne 15. 11. 2011, tj. ještě před zápisem žalobce do obchodního rejstříku (k tomu došlo dne 29. 11. 2011). Jenže žalobce byl založen již dne 15. 9. 2011. K tomuto okamžiku také museli podle názoru soudu investoři zvažovat všechna pro a proti s jeho vznikem spojená. Že by již v této době měli k dispozici nějakou perspektivní nabídku na odkup PBS INDUSTRY, to žalovaný neprokázal. Fakticky se mu tak nepodařilo rozbít žalobcovu verzi, podle které k navazujícím krokům při budování holdingu (vstupu dalších společností) investoři z Jet Investment nepřistoupili kvůli objektivním překážkám, s nimiž v době založení holdingu nemohli počítat. Perspektivní partneři, s nimiž se při zakládání holdingu počítalo, nakonec z různých důvodů odpadli. Výsledek, kdy se pouze prohloubila vlastnická

struktura STROJÍREN POLDI, jistě ekonomicky nedává smysl. Ale jeví se dle dostupných informací, že byl krajně nežádoucí i pro samotného žalobce, jím nezamýšlený, a nikoliv účelově vytvořený jen proto, aby připravil půdu pro další kroky.

58. Do stejné skupiny faktů se řadí i poukaz žalovaného na to, že žalobce neměl ještě na počátku roku 2012 naprosto žádný provozní kapitál a nikdy neměl žádné zaměstnance. Naproti tomu investiční fond Jet 1 měl již ke dni svého zápisu do obchodního rejstříku k dispozici peníze a peněžní ekvivalenty ve výši 3,5 mil. Kč (body 69, 92 napadeného rozhodnutí). Nelze ovšem přehlížet, že investiční fond Jet 1 představoval i podle tvrzení samotného žalobce mnohem lépe připravený a promyšlený projekt, který se poměrně rychle rozvíjel a naplňoval své cíle. Jet 1 od počátku hradil náklady na administrátora a depozitáře (tyto osoby žalobce nevyužíval), dále na účetnictví, audit a poradenství (jež ovšem pro žalobce zajišťovala společnost Jet Investment, a. s.), a konečně na veřejnou prezentaci, neboť v té době již bylo zřejmé, že právní úprava dovoluje, aby se investiční fond otevřeně prezentoval veřejnosti (srov. část XI. žaloby). U žalobce byla situace odlišná. Nebyl důvod vytvářet provozní kapitál, jestliže žalobce nikdy nezačal reálně vyvíjet tu činnost, která se od něj očekávala a kvůli níž ho investoři zakládali. Nikdy se nestal skutečným holdingem, který by spravoval minimálně dvě společnosti a investoval do získání dalších. Žádným z doposud zmíněných argumentů se žalovanému nepodařilo vyvrátit tezi, že žalobce byl jakýsi „nepodarek“ - nechtěný výsledek snahy o založení holdingu. Pokud šlo skutečně o pouhé trosky původně zamýšlené ambiciózní struktury, nelze se divit, že investoři nehodlali v tomto neúspěšném projektu „utopit“ další peníze. Dokud by se nepodařilo vložit do něj alespoň jednu další projektovou společnost, nemělo pro ně smysl navyšovat základní kapitál pomocí peněžních vkladů a najímat zaměstnance (postačilo jej udržovat prostřednictvím společnosti Jet Investment, a. s.). Žalovaný nijak nevysvětlil, proč si myslí, že vlastníci žalobce by do něj nějaké prostředky nutně museli vložit, i kdyby byla pravdivá žalobcova procesní obrana, že holding ze žalobce vytvořit chtěli, ale nepodařilo se jim to.
59. Velký význam nemá ani skutečnost, že předmět činnosti a podnikání žalobce, uvedený v zakladatelské listině a zapsaný v obchodním rejstříku, je velmi obecný. Navíc je podle žalovaného i stejný jako předmět činnosti jediné do něj vložené společnosti GATUFA (bod 91 napadeného rozhodnutí). Podle krajského soudu spolu ale tyto dvě skutečnosti souvisí. Předmět činnosti žalobce spočívá ve „*správě vlastního majetku a pronájmu nemovitostí, bytů a nebytových prostor*“, předmět podnikání pak ve „*výrobě, obchodu a službách neuvedených v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona*“. Jeví se skutečně velmi obecný, ale to platí i ve vztahu k předmětu činnosti a podnikání projektové společnosti GATUFA. Ta přitom měla mít za úkol zakoupit podnik STROJÍRNY POLDI, zajistit jeho krizový management a následně jej prodat (žalovaný přitom nijak neprokázal, že by snad společnost GATUFA byla jen prázdnou schránkou, která žádnou činnost nevyvíjela). Z toho je zřejmé, že definici předmětu činnosti a podnikání vnímali investoři ze skupiny Jet Investment v době zakládání společnosti GATUFA spíše jako formalitu, na které příliš nezáleží. Společnost GATUFA byla založena v roce 2007. Není důvod se domnívat, že by tomu o čtyři roky později při zakládání žalobce mělo být jinak. Jestliže investoři považovali takto obecný zápis za vhodný pro projektovou společnost, pravděpodobně jim připadal postačující i pro společnost holdingovou věnující se akvizicím. Ta dělá totiž v zásadě totéž, jen ve větším měřítku. Z toho, jaký předmět

činnosti měl žalobce zapsán v obchodním rejstříku, toho tedy pro daný případ mnoho dovozovat nelze.

60. Jen pro úplnost soud dodává, že shodně se žalobcem nepovažuje za přesvědčivé vysvětlení žalovaného, proč orgány daňové správy neprovedly žalobcem navržené důkazy, jež měly svědčit o tom, že i jiné velké holdingy mají zapsán stejný obecný předmět podnikání (body 150-153 žaloby).
61. Dalšími skutkovými okolnostmi, které žalovaný zdůrazňuje, je personální propojenost všech zúčastněných společností (bod 69 napadeného rozhodnutí) a krátký čas, který uplynul mezi jednotlivými kroky celé transakce. Pokud jde o spřízněnost jednotlivých osob, tu žalobce nepopírá. Personální propojenost skutečně může podle soudu představovat významnou indicii svědčící o účelovém jednání, ovšem rozhodně ne sama o sobě. Mohla by nanejvýš podporovat a dotvářet řetězec nepřímých důkazů tím, že by pomáhala vysvětlit, jak mohlo dojít k vzájemně koordinovanému jednání, jehož výsledkem bylo získání daňové výhody. V nynějším případě však takový ucelený řetězec prozatím chybí.
62. Co se týká časových souvislostí, žalovaný poukazuje na to, že již v březnu 2012, tedy pouhé čtyři měsíce po zápisu žalobce do obchodního rejstříku (listopad 2011), přistupuje jeho valná hromada ke snížení základního kapitálu (bod 75 napadeného rozhodnutí). Krajský soud ovšem výše vysvětlil, že klíčové období pro hodnocení žalobcových kroků je nutno počítat již od jeho založení v září 2011 a činí tedy půl roku. Žalobce přitom vysvětloval již v daňovém řízení, k jakým událostem došlo po jeho vzniku. Pokud jde o první sadu objektivních okolností (ztráta zájmu investorů), krajský soud taktéž výše dovodil, že výhrady žalovaného jsou příliš chabé. Nepodařilo se mu tudíž otrást žalobcovou verzí, podle níž do holdingu z objektivních důvodů nevstoupily subjekty, s nimiž se původně počítalo. Již to by samo o sobě vysvětlovalo rozhodnutí žalobcových vlastníků budování holdingu přinejmenším dočasně pozastavit. Žalobce však dodává, že jeho vlastníci původní formu záměru v podobě běžné akciové společnosti dokonce zcela opustili, a to s ohledem na legislativní vývoj.
63. Stejně jako v případě ztráty zájmu některých subjektů o vstup do holdingu, i zde žalovaný poukazuje na to, že by bylo racionálnější, kdyby zakladatelé žalobce vyčkali na výsledek probíhajících legislativních změn a teprve poté začali budovat holding (body 69, 87 napadeného rozhodnutí). Takové úvahy ale nemají u zneužití práva vůbec místo. Namísto aby žalovaný prokázal, že jednání žalobce nemohlo mít žádné ekonomické opodstatnění, poukazuje jen na to, že údajně existovala vhodnější obchodní strategie, kterou mohl žalobce zvolit, ale neučinil tak. To rozhodně pro závěr o zneužití práva nestačí. I kdybychom ale pominuli fakt, že žalovaný hodnotí kroky žalobce ze zpětného pohledu - tedy ve stylu úsloví „po bitvě je každý generál“ - a přistoupili bychom na zvolené úvahové schéma, bylo by možno mu oponovat jiným okřídleným rčením, totiž že „kšefty se musej hejbat“. Těžko lze očekávat, že investoři budou se svými záměry vyčkávat na nejistý výsledek zákonodárského procesu. Obzvlášť to platí v nynější situaci, kdy šlo o přijímání zcela nového civilního kodexu, na němž se pracovalo řadu let, přičemž s ohledem na koncepční povahu takové změny bylo možno očekávat dlouhé politické diskuze a mnoho kritických připomínek i pozměňovacích návrhů. Zároveň bylo zřejmé, že k uplatnění takto zásadního předpisu v praxi bude nutné vydat celou řadu navazujících změnových zákonů a prováděcích aktů.

64. Podívejme se nejprve na to, jak vypadala situace v září 2011, kdy se investoři rozhodli žalobce založit. Mezi stranami není sporu o tom, že občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích v té době prošel v Poslanecké sněmovně prvním čtením a ta jej přikázala k projednání výborům. Text obou předpisů tedy musel být odborné veřejnosti známý, avšak krajský soud má za to, že vůbec nebylo jasné, kam se případně posune v důsledku poslaneckých pozměňovacích návrhů. Pro další činnost žalobce byl nicméně klíčový až navazující právní předpis, zákon o investičních společnostech a investičních fondech. Mezi stranami není sporu o tom, že jeho navrhovaný text v době založení žalobce ještě vůbec nebyl k dispozici (str. 86-87 zprávy o daňové kontrole 2012). Protože však šlo v podstatě o transpozici evropské směrnice, zůstává nevyjasněná otázka, kolik informací o jeho budoucím obsahu bylo možno v době založení žalobce z veřejných zdrojů zjistit. Avšak i kdyby krajský soud procesní vadu, jíž se v odvolacím řízení dopustil žalovaný, když k této otázce neprovedl dokazování (viz výše), a vzal by obsah veřejných zdrojů, na které žalovaný odkazuje, za řádně prokázaný, nemohl by dát žalovanému za pravdu. Žalovaný totiž pouze upozornil, že Ministerstvo financí zveřejnilo již v červenci 2011 na svých internetových stránkách veřejnou konzultaci k transpozici příslušné směrnice, která shrnuje základní principy evropské úpravy, a že na tuto konzultaci odkazoval jeden odborný článek. Ten byl ovšem zveřejněn na serveru epravo.cz až v říjnu 2011, tedy po žalobcově založení. Vyplývá z toho nutně, že zakladatelé žalobce museli tyto informace znát a vědomě je ignorovali?
65. Žalovaný své úvahy v tomto směru nijak nerozvíjí. Spokojil se s tím, že dané informace znát mohli, ale neprokázal, že je skutečně znali (např. křížovým výsledkem vlastníků žalobce jako svědků) nebo že není myslitelné, aby o nich nevěděli (např. odborným dobrozdáním). Podle krajského soudu nelze zatím vyloučit, že žalobcovi zakladatelé jednoduše nebyli dostatečně obezřetní a nezjistili si všechny dostupné relevantní informace. Ostatně žalobce na str. 24 žaloby vysvětluje, že teprve poté, co jeho vlastníci od záměru vybudovat holding ze žalobce ustoupili, najali si odborného konzultanta, aby pro ně celou oblast důkladně zmapoval a navrhl nejvhodnější formu pro holdingovou společnost.
66. Naproti tomu v době, kdy valná hromada žalobce rozhodovala o snížení základního kapitálu (23. 3. 2012), měla už k dispozici mnohem více konkrétních informací. V lednu 2012 totiž schválila Poslanecká sněmovna zákon o obchodních korporacích a v únoru 2012 občanský zákoník. Platnosti pak nabyly oba předpisy dne 22. 3. 2012, byť s účinností až od 1. 1. 2014. Pokud jde o přípravu zákona o investičních společnostech a investičních fondech, dne 26. 10. 2011 zveřejnilo Ministerstvo financí konzultační materiál k návrhu nového zákona a dne 11. 1. 2012 uspořádalo veřejné slyšení k návrhu tohoto zákona. Je docela dobře možné, že teprve po veřejném slyšení se začaly informace o obsahu a důsledcích připravované úpravy více šířit v odborné veřejnosti. A jak žalobce vysvětluje (bod 140 žaloby), teprve tehdy začalo být jasné, co vše a v jaké podobě se z příslušné evropské směrnice bude do českého právního řádu transponovat - zejména že nebude připuštěna uzavřená podoba investiční společnosti typu SICAV, tedy akciová společnost s proměnným základním kapitálem. Jen pro úplnost krajský soud dodává, že samotný text návrhu dalo Ministerstvo financí veřejnosti k dispozici až 30. 3. 2012, na rozhodování žalobce tak tato okolnost nemohla mít z časových důvodů žádný vliv.
67. Tu je nutno poznamenat, že žalobce svůj postoj, podle nějž byl jeho postup při zakládání holdingu racionální s ohledem na informace, které měl v září 2011 k dispozici, podložil též

názory odborníků. Šlo v první řadě o dvě odborná dobrozdání (stanovisko doc. Ing. D. M., Ph.D., ze dne 12. 6. 2017 a stanovisko prof. Ing. D. N., Ph.D., ze dne 20. 6. 2017). Dále se jednalo o znalecký posudek (posudek znaleckého ústavu A-Consult plus, spol. s r. o., ze dne 27. 10. 2017 a jeho doplnění ze dne 25. 5. 2018). Všechny tyto odborné podklady vyznívají shodně a žalovaný to nepopírá. Vyplývá z nich, že postup, který žalobcovi akcionáři při jeho zakládání a následném snížení základního kapitálu zvolili, dával z ekonomického hlediska smysl. Žalovaný odmítl tyto závěry stvrzením, že oslovení odborníci neměli k dispozici nebo nehodnotili právě ty informace, na nichž žalovaný založil své úvahy o zneužití práva (body 95-99 napadeného rozhodnutí). To ale podle krajského soudu nestačí. Polemika žalovaného s odbornými závěry předloženými žalobcem se v podstatě zakládá na tom, že odborníci celou situaci zhodnotili nedostatečně, zatímco žalovaný tak učinil komplexně. Nelze přitom přehlížet, že přinejmenším jeden podklad je opatřen znaleckou doložkou, a že znalec tak za výsledek svého posouzení přebírá plnou odpovědnost. Pokud měl žalovaný pochybnosti o tom, zda znalec vycházel z úplných podkladů, mohl tuto nejistotu odstranit tím, že by jej vyslechl (žalobce zde zcela případně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2013, čj. 7 Afs 86/2013 - 21). Stejně tak mohl nechat vypracovat konkurenční znalecký posudek nebo mohl žalobcova znalce pověřit, aby svůj posudek doplnil v reakci na informace poskytnuté žalovaným. Nic takového neučinil a jeho odmítnutí celé této skupiny důkazů tak zůstává nepřesvědčivé. Opět nelze než konstatovat, že skutkový stav, který tu vzal žalovaný za základ svého rozhodnutí, je v rozporu se spisy.

68. Poslední skupina pochybností žalovaného se vztahuje ke snížení základního kapitálu a jeho výplatě vlastníkům. Žalovaný poukazuje na to, že v době rozhodnutí o snížení základního kapitálu žalobce neměl žádné peníze, které by mohl vyplatit držitelům akcií. Žádný jiný zdroj financí než dividendy vyplacené mu společností GATUFA přitom nemohl ani v budoucnu očekávat. V tom také žalovaný spatřuje doklad o tom, že celá operace byla předem připravena s úmyslem vyhnout se placení daně z příjmu (bod 69 napadeného rozhodnutí 1). Jenže žalobce v bodě 95 žaloby popisuje i jiné možné příjmy, jichž mohl v budoucnu teoreticky dosáhnout a získat tak zdroje na úhradu svého závazku vůči akcionářům. Šlo o prodej všech žalobcových akcií do nově vybudovaného holdingu nebo o prodej nově emitovaných akcií třetí osobě (novému investorovi). Žalobce přitom nezastírá, že příjem z dividend byl v dané konstelaci mnohem pravděpodobnější. Zjevně však nebyl jediným možným zdrojem finančních prostředků, o němž by bylo možno uvažovat.
69. Žalovaný dále vytýká žalobci, že nedoložil, za jakým účelem základní kapitál snižoval, a nevysvětlil, proč její snížil právě v té výši, kterou zvolil (body 89-90 napadeného rozhodnutí). Také v tomto případě musí krajský soud podotknout, že žalovaný nesprávně chápe důkazní břemeno. Ačkoliv má jít o zneužití práva, které prokazují zásadně orgány daňové správy, snaží se žalovaný toto důkazní břemeno přenést na žalobce. Měl by to být žalovaný, kdo v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlí, že snížení základního kapitálu a jeho následná výplata nemohlo vyplývat z žádných objektivních potřeb žalobce. To platí tím spíše, že žalobce určité vysvětlení nabídl (potřeboval získat prostředky na další akvizice) a toto vysvětlení na první pohled nepůsobí nikterak nevěrohodně. Musel by to tak být žalovaný, kdo vysvětlí a prokáže, že vyplacená částka byla ve skutečnosti ve zjevném nepoměru k žalobcem udávaným potřebám. Je pravda, že žalobce ohledně konkrétní zvolené částky žádné vysvětlení nenabídl. Neexistuje podle všeho žádný doklad

o tom, že by snad vlastníci žalobce provedli předem nějakou analýzu svých investičních potřeb a na jejím základě stanovili částku, o kterou základní kapitál žalobce sníží. Jenže i kdyby otevřeně přiznali, že částku stanovili zcela svévolně, takřkajíc ji „střelili od boku“, nesvědčilo by to nutně o tom, že tímto jednáním završili umělou transakci, jejímž cílem bylo vyhnout se dani z příjmu. I takový postup si totiž lze docela dobře představit v situaci, kdy by vlastníci měli v běhu několik různých investičních příležitostí a sami si nebyli jisti, kolik z nich dojde do stádia realizace. Jednoduše mohli provést odhad svých potřeb a navýšit jej o nějakou rezervu. A naopak, pokud by skutečně celá operace již od okamžiku založení žalobce sledovala jako cíl daňovou úlevu, pak lze předpokládat, že by také již na jejím počátku byla určena částka, které se nakonec snížení základního kapitálu bude týkat. Proto by to opět měl být žalovaný, kdo prokáže, že stanovená částka odpovídá nějakému dřívějšímu ujednání mezi žalobcovými vlastníky nebo že vyplývá z nějaké podezřelé skutkové okolnosti zmíněné výše. Žalovaný se však vůči žalobci zmohl pouze na výčitku, že výši částky, o kterou snížil základní kapitál, věrohodně nevysvětlil (ačkoliv o ekonomicky nesmyslnou transakci na první pohled rozhodně nejde).

70. Určitou snahu dostat uvedeným nárokům lze spatřovat v tom, že žalovaný rozebral, jak žalobce v průběhu doby zacházel s hodnotou akcií společnosti STROJÍRNY POLDI - jediného majetku jeho dceřiné společnosti Gatufa, která zase byla jediným majetkem žalobce (body 69 a 86 napadeného rozhodnutí 1). Při svém vzniku žalobce vycházel ze znaleckého odhadu ceny těchto akcií ve výši cca 870 mil. Kč, přičemž znalecký posudek vypracoval soudem určený znalec, Ing. L. B., ke dni 30. 6. 2011 (použil k tomu výnosovou metodu). Částce stanovené znalcem také odpovídala výše dlouhodobého finančního majetku vykázaného v rozvaze k 31. 12. 2011. V roce 2012 žalobce snížil svůj základní kapitál o 400 mil. Kč na cca 470 mil. Kč. V rozvaze k 31. 12. 2012 přitom žalobce vykázal dlouhodobý majetek jen ve výši cca 172 mil. Kč (oceněno ekvivalencí odpovídající účasti na vlastním kapitálu vlastněné společností), v roce 2014 pak už jen ve výši cca 137 mil. Kč. A konečně v roce 2015 nechal žalobce akcie STROJÍREN POLDI opět ocenit znalcem. Výsledkem byla částka cca 484 mil. Kč, přičemž znalecký posudek vypracovala společnost E & Y Valuations ke dni 31. 12. 2014 (použila k tomu metodu DCF entity, kdy se volné peněžní toky pro vlastníky a věřitele diskontují průměrnými náklady vlastního kapitálu). Jde tedy o částku zhruba odpovídající předchozímu znaleckému odhadu, ovšem bez částky, o niž žalobce snížil svůj základní kapitál.
71. Žalovaný nevysvětluje, co z těchto čísel dovozuje. Při troše dobré vůle by ale bylo možné rozumět mu tak, že se domnívá, že již na počátku byla skutečná hodnota akcií STROJÍREN POLDI podstatně nižší, než udával první znalecký odhad. Ačkoliv to tedy žalovaný neříká přímo, zřejmě podezírá prvního znalce, Ing. B., že žalobcovým vlastníkům „šel na ruku“ a na jejich objednávku nadhodnotil akcie POLDI tak, aby později mohli snížit základní kapitál žalobce na částku, která odpovídala jejich skutečné hodnotě. Má to ale dva háčky. Za prvé, žalovaný nepředkládá žádnou indicii svědčící o tom, že by Ing. B. porušil svůj znalecký slib a riskoval případný kárný postih. Neanalyzoval například kriticky jeho odhad ceny akcií STROJÍREN POLDI a omezil se prakticky jen na poukaz na podezřelý rozdíl mezi výsledky obou znaleckých odhadů. Jenže to nestačí. Oba posudky od sebe dělí dosti dlouhá doba (3,5 roku). A žalobce navíc v bodě 79 žaloby nabízí vysvětlení onoho rozdílu, které vychází z toho, že mezi lety 2011 a 2014 klesl roční zisk STROJÍREN POLDI téměř o dvě třetiny (z cca 75 mil. Kč na cca

23 mil. Kč). To mohl podle něj žalovaný snadno zjistit ze sbírky listin v obchodním rejstříku. Za druhé, i kdyby znalec skutečně hodnotu akcií STROJÍREN POLDI záměrně nadhodnotil, nelze vyloučit, že by motivace žalobce mohla být jiná než daňová. Mohla to být snaha dosáhnout co největšího majetkového podílu v budoucím holdingu a s tím spojené vyšší míry vlastnické kontroly. Podstatné ale je zejména to, že úvaha o záměrném zkreslení hodnoty akcií STROJÍREN POLDI při vzniku žalobce zůstala nepodložená (a v podstatě i nevyslovená, nanejvýš naznačená). Za těchto okolností nelze než vycházet z toho, že obě znalecky určené hodnoty akcií odpovídají skutečnosti a vycházejí z objektivního stavu v daném čase.

72. Žalovaný nakonec vyčítá žalobci i to, že o jeho původním záměru (vybudovat holding) ani o tom, že a z jakých důvodů od tohoto záměru upustil, není žádná zmínka v jeho výroční zprávě za rok 2012 (bod 93 napadeného rozhodnutí). Spolu s dalšími důkazy by tato indicie snad mohla nasvědčovat tomu, že žalobcova procesní obrana je smyšlená a že jeho založení bylo jen formálním krokem, a nikoliv výsledkem ekonomicky smysluplného (byť nakonec neuskutečněného) záměru. Žádné skutečně přesvědčivé důkazy ke svému náhledu na věc však žalovaný nenabídl a chudý obsah výroční zprávy sám o sobě dostatečnou vypovídací hodnotu nemá. Příčina chybějících informací může ležet například v tom, že neúspěšnými projekty se investoři chlubí neradi, nebo v tom, že po neúspěchu původního záměru ztratili vlastníci o žalobce zájem a věnovali plnění jeho zákonných povinností už jen tu nejnutnější péči.

Shrnutí důkazní situace

73. Připomeňme znovu, že to byly orgány daňové správy, kdo měl v této věci unést důkazní břemeno. Finanční úřad a žalovaný tedy měli prokázat, že žalobce zneužil právo, konkrétně že jediným smyslem jeho založení a následného snížení základního kapitálu bylo získat daňovou výhodu. Množství objektivních důkazů, o které se žalovaný opírá, je ale velmi malé. Sám takřka žádné důkazy neobstaral, z valné většiny pouze odlišným způsobem interpretuje důkazy, které předložil sám žalobce. Při tom se dopustil celé řady zkreslení.
74. Za prvé, žalovaný tvrdí, že žalobcovi vlastníci nespojovali v průběhu roku 2011 svůj záměr vybudovat holding s názvem, pod kterým následně založili žalobce. Prakticky všechny svědecké výpovědi ale svědčí o opaku. Svědci shodně uvádějí, že mateřskou společností budoucího holdingu měla být právě společnost s názvem GATUFA Holding. Vývody, jimiž se žalovaný svědecké výpovědi snažil zpochybnit, nejsou přesvědčivé, jak soud dovodil výše. Závěru žalovaného značně odporuje i fakt, že podle provedených důkazů (novinové články z MF Dnes a Hospodářských novin) se šéf investiční skupiny Jet Investment, pan F., vyjadřoval na sklonku roku 2011 do médií v tom smyslu že zvažuje sdružení firem své investiční skupiny do holdingu. V roce 2013 pak v navazujícím rozhovoru zaznělo, že tehdy mluvil právě o společnosti s názvem GATUFA Holding, nyní však jeho skupina zvažuje jinou formu holdingové společnosti. Představa, že by tyto rozhovory s novináři byly jen fingované, aby předem vytvořily důkazní krytí pro fiktivní operaci, jejímž jediným cílem bylo získat daňovou výhodu, připadá soudu nerealistická.
75. Další skupinu důkazů, které žalovaný odmítl zohlednit bez přesvědčivého vysvětlení, tvoří odborná dobrozdání znalecké posudky předložené žalobcem. Z nich vyplývá, že smlouvy o vstupu do holdingu, jaké měl žalobce podle představ žalovaného uzavřít s potenciálními zájemci, aby se vyvaroval nadměrného podnikatelského rizika, nejsou

v daném oboru vůbec obvyklé. Stejně tak je spíše výjimkou a předmětem specifické podnikatelské strategie, když se investoři řídí při svém rozhodování ještě neplatnou a neschválenou legislativou, neboť to s sebou nese určité podnikatelské riziko. Běžné je tedy spíše postupovat podle legislativy aktuálně platné. Tyto závěry žalovaný odmítl zohlednit, ačkoliv žalobce tak prakticky vyvrátil některé jeho úvahy o tom, jak měl v roce 2011 „správně“ k budování holdingu přistoupit. Žalobce svá skutková tvrzení odborně zaštitil, zatímco žalovaný nabídl pouze neurčité a nepodložené pochybnosti o tom, zda oslovení odborníci zohlednili všechny rozhodné skutečnosti.

76. Konkurenční důkazy, jimiž by výše zmíněné důkazní prostředky vyvrátil nebo alespoň zpochybnil, žalovaný nenabídl. Omezil se prakticky jen na polemiku se žalobcovými skutkovými tvrzeními a na jejich zpochybňování prostřednictvím údajných nedostatků a rozporů. Samozřejmě není zcela vyloučeno, aby žalovaný poukazováním na vzájemné souvislosti jinak nesporných skutečností přesvědčivě dovedl, že založení žalobce jím deklarovaný účel mít nemohlo. Potíž je ale v tom, že naprostá většina z vývodů žalovaného v soudním přezkumu neobstála. Soud neshledal, že by žalobcova motivace k budování holdingu v roce 2011 byla nevěrohodná. Nesdílí ani žalovaného pochybnosti ohledně toho, že by snad mateřskou společností plánovaného holdingu měla být od počátku jiná společnost než žalobce. Soud s ohledem na žalobců a vysvětlení neshledává nic závadného na tom, že měl žalobce stejnou akcionářskou strukturu jako jeho dceřiná společnost GATUFA a že neměl v počátku žádný provozní kapitál ani zaměstnance. To, že vlastníci založili žalobce v době, kdy docházelo k legislativnímu vývoji a že neměli smluvně podloženo, že jejich partneři do něj své společnosti skutečně vloží, nepovažuje soud za natolik iracionální jednání, aby mohlo svědčit o umělosti celé transakce. Ve světle znaleckých posudků se naopak takový postup jeví spíše jako běžný. Jediné pochybnosti tak podle soudu mohou plynout z personální propojenosti osob zapojených do celé transakce, z relativně krátkého časového odstupu mezi založením žalobce a snížením jeho základního kapitálu AZ dosti vágního předmětu činnosti a podnikání. To však rozhodně nestačí. Jen na základě těchto skutečností nelze učinit závěr, že založení žalobce nesledovalo žádný smysluplný ekonomický cíl.
77. Právě to, zda založení žalobce představovalo účelový krok, bylo pro posouzení věci stěžejní. Přesto soud dodává, že pokud jde o následné snížení základního kapitálu, žalobce poskytl věrohodné vysvětlení, proč k tomuto kroku přistoupil, a uvedl, z jakých zdrojů hodlal svým vlastníkům peníze, na které měli nárok, vyplácet. Stejně tak rozumně vysvětlil i rozdílné výsledky znaleckých ocenění akcií STROJÍREN POLDI v různých časových okamžicích. Jen z toho, že žalobce nedoložil, proč snížil základní kapitál právě o částku 400 tis. Kč, nelze dovozovat, že šlo o umělou operaci. Žalobce v této věci netížila důkazní povinnost. Závěr o zneužití práva nelze opřít ani o nedostatky žalobcovy výroční zprávy. Navíc žalovaný v průběhu celého odvolacího rozhodnutí ve věci daně neodpověděl výslovně na námitku, že všechny varianty vyvedení finančních prostředků ze žalobce do rukou jeho vlastníků by byly beztak osvobozeny od daně.
78. Konečně pro úplnost soud podotýká, že žalovaného nemohl zachránit ani odkaz na výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 6 Afs 376/2018 - 46. Ten by měl podle žalovaného řešit skutkově obdobnou kauzu (bod 109 napadeného rozhodnutí 1). Ve skutečnosti ale oba případy spojuje jen to, že v kauze řešené šestým senátem také v konečném důsledku došlo k výplatě dividend akcionářům bez jejich zdanění. Použitý mechanismus byl ale zcela jiný. Akcionáři nově vytvořené společnosti (žalobkyně) totiž

prodali své akcie jiné společnosti, a ta jim měla kupní cenu akcií uhradit z dividend, jež jí žalobkyně vyplatí. Časová návaznost zde byla mnohem kratší, prakticky bezprostřední - od založení žalobkyně do chvíle, kdy vyplatila novému vlastníkovu dividendy a ten jimi uhradil kupní cenu akcií, uplynuly pouhé dva týdny. Podezřelé okolnosti zde pak měly zcela jiný charakter. Za prvé, jmění žalobkyně tvořily pouze finanční prostředky ve výši 210 mil. Kč. Přesto její vlastníci prodali veškeré své akcie za cenu o téměř 3 mil. Kč nižší, přičemž nedokázali tuto zcela zjevně ekonomicky nesmyslnou operaci nijak racionálně vysvětlit. Za druhé, nákup akcií neměl takřka žádný hospodářský přínos ani pro společnost, která akcie koupila, neboť téměř všechny získané prostředky vzápětí zaplatila akcionářům jako kupní cenu za jejich akcie. Ani ta žádné smysluplné vysvětlení svého jednání nenabídla a Nejvyšší správní soud uzavřel, že šlo nejspíše o provizi za pomoc s vytvořením účelové konstrukce, jež akcionářům žalobkyně umožnila vyhnout se dani z příjmu z dividend. S nynější kauzou, kde žalobce nabídl nejen vcelku uvěřitelné vysvětlení svého jednání, ale i řadu důkazů, které jeho tvrzení podporují, tak odkazovaný případ nelze vůbec srovnávat.

Úroky z prodlení

79. Krajský soud zrušil též napadené rozhodnutí 2, kterým žalovaný rozhodl ve věci úroku z prodlení z vyměřené daně z příjmu. To je logickým důsledkem předchozí argumentace, neboť výsledek řízení o stanovení úroku z prodlení je beze zbytku závislý na výsledku řízení o doměření samotné daně. Úroky z prodlení totiž patří mezi příslušenství daně, které sleduje její osud (§ 2 odst. 5 daňového řádu). V době, kdy finanční úřad žalobci úroky z prodlení předepsal, se tak sice stalo oprávněně, neboť existovalo pravomocné rozhodnutí o vyměření daně, ale v tomto případě se neuplatní pravidlo, že soud vychází ze skutkového stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud zde výjimečně musí zohlednit vývoj, ke kterému ve věci došlo (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, čj. 2 Afs 30/2007 - 68).
80. Jelikož v soudním přezkumu neobstálo odvolací rozhodnutí ve věci daně, nemohlo v něm obstát ani navazující odvolací rozhodnutí ve věci úroku z prodlení. Krajský soud tak jen stručně poznamenává, že ve věci jeho nepřezkoumatelnosti žalobci za pravdu dát nemohl. Zcela se ztotožnil se žalovaným, že rozhodnutí, kterým správce daně předepisuje daňovému subjektu úrok z prodlení, má pouze deklaratorní povahu (§ 252 daňového řádu). Postačí tedy, když z něj vyplývá, za jaké období a za jakého nedoplatku na dani je úrok počítán a jaká je jeho výše.

VI. Závěr a náklady řízení

81. Na základě výše uvedených úvah shledal soud žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost zrušil (§ 76 odst. 1 a § 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Pokud by žalovaný chtěl setrvat na svém závěru o zneužití práva, musel by jednak provést dokazování internetovými články, na něž se v napadeném rozhodnutí ve věci daně odvolával, a dát žalobci možnost se k nim vyjádřit, jednak by musel podstatně doplnit dokazování i svou argumentaci tak, aby unesl své důkazní břemeno ohledně toho, že hlavním smyslem založení žalobce a následného snížení jeho základního kapitálu bylo získat daňovou výhodu.
82. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Strana žalující měla ve věci plný úspěch, proto má vůči straně žalované právo na náhradu nákladů, které

v řízení před soudem účelně vynaložila. Náklady řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku za žalobu ve výši 6 000 Kč (2 x 3 000 Kč) a v nákladech právního zastoupení v řízení před krajským soudem. Strana žalující náklady nevyčísila, soud proto vyšel z obsahu soudního spisu. Zástupce strany žalující učinil celkem 5 úkonů právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) - šlo o převzetí a přípravu zastoupení v obou věcech [§ 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu; tento úkon je třeba uhradit bez ohledu na to, že právní zástupce zastupoval účastníka již ve správním řízení - srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2011, čj. 1 As 21/2011 - 52, č. 2414/2011 Sb. NSS] a tři písemná podání soudu ve věci samé, žaloby v obou věcech a replika k vyjádření žalovaného ve věci daně [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. advokátního tarifu] a účast při vyhlášení rozsudku dne ... [§ 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu]. Písemné podání žalobcova zástupce ze dne 16. 8. 2021 ve věci úroku z prodlení soud za úkon právní služby nepovažoval, neboť neobsahovalo žádnou novou právní argumentaci ani z něj nevyplynuly žádné nové skutkové okolnosti, jež by byly pro věc podstatné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, čj. 7 Afs 56/2010 - 59). Za jeden úkon náleží podle § 7 bodu 5 aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu odměna ve výši 3 100 Kč. Zástupci dále náleží náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý úkon. Nárok na náhradu DPH právní zástupce nevznese a podle veřejně dostupných zdrojů byl k DPH registrován jen do roku 2015, proto mu za jeden úkon náleží 3400 Kč, celkem tedy za všechny úkony 17 000 Kč (5 x 3 400 Kč).

83. Výše nákladů právního zastoupení za celé řízení tudíž činí 17 000 Kč a výše soudních poplatků 6 000 Kč. Celkem má strana žalovaná uhradit straně žalující částku 23 000 Kč.
84. Obecná třídní lhůta pro splnění povinnosti uložené soudem (§ 160 odst. 1 o. s. ř.) by pro účely úhrady nákladů soudního řízení správního nebyla přiměřená. Jednak proto, že rozsudky správních soudů nabývají právní moci již okamžikem doručení (§ 54 odst. 5 s. ř. s.), a jednak proto, že podle zkušeností správních soudů mají správní orgány problém takto krátké lhůty dodržet s ohledem na své vnitřní administrativní členění a nutnost schválit odeslání peněz příslušným vedoucím zaměstnancem. Proto ji soud prodloužil na jeden měsíc.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. 1. 2023

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu